

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर ओपन युनिवर्सिटी

(गुजरात सरकार द्वारा स्थापित)

“ज्योतिमय” परिसर,

श्री बाबाजी मंदिरनी सामे, सरभोज-गांधीनगर हाईवे,

छारोडी, अमदावाड-382 481

E-mail: feedback@baou.edu.in

Website : www.baou.edu.in

सत्रीयकार्य डेब्रुआरी – 2019

डिप्लोमा अभ्यासक्रम

DSL-01 – संस्कृत भाषा : स्वरूप अने परियय

DSL-02 - प्रशिष्ट संस्कृत साहित्यनो परियय

DSL-03 – दर्शन साहित्य, धर्मशास्त्र अने व्यावहारिक
व्याकरण

DSL-04 – संस्कृत काव्यविवेयन अने गुजरातनुं संस्कृत
साहित्यमां प्रदान

अभ्यासकेन्द्रने सोंपवानी छेल्की तारीख

31/10/2019

પ્રિય વિદ્યાર્થી મિત્ર,

ડિપ્લોમા અભ્યાસક્રમમાં પ્રવેશ મેળવવા બદલ આપને અમારા વતી ખૂબ ખૂબ અભિનંદન. આપ દૂરવર્તી શિક્ષણમાં અભ્યાસ કરી રહ્યા છો જેમાં આપની ઉપર અધ્યાપકનું કોઈ અંકુશ નથી. આ પદ્ધતિમાં આપને સ્વંય અનુશાસન અપનાવવું જરૂરી છે. આપને આપના વિષયની કેડીટ અનુસાર આ વિષયમાં દૈનિક 2 કલાક સમય ફાળવવો આવશ્યક છે.

સ્વાધ્યાયકાર્યનું ફોર્મેટ એ આપની સત્રાંત પરીક્ષાના ફોર્મેટ પ્રમાણે જ રાખવામાં આવેલ છે, જેથી અમારી પરીક્ષાની તૈયારી અર્થે યોગ્ય સમજ માટે સ્વાધ્યાયકાર્ય ખૂબ ઉપયોગી છે. સ્વાધ્યાયકાર્યોમાં પૂછવામાં આવેલ પ્રશ્નોના જવાબ આપને મળેલી અભ્યાસ-સામગ્રીમાંથી સીધા જ કોપી કરવાના નથી, આપ જે વાંચન કરો છો, જે સમજો છો, તે આપની પોતાની ભાષામાં લખવાનું રહેશે.

સ્વાધ્યાયકાર્યનું પુનઃમૂલ્યાંકન થતું નથી જો કોઈ વિષયના સ્વાધ્યાયકાર્યમાં ઓછા ગુણ હોય તા ફરીથી લખેલું સ્વાધ્યાયકાર્ય સ્વિકારવામાં આવશે નહીં. જેથી આપ પ્રથમ વખતે જ વ્યવસ્થિત જવાબો લખી જમા કરાવશો. જેથી સારામાં સારા ગુણ મેળવી શકશો અને ઉત્તમ પરિણામ પ્રાપ્ત કરી શકશો.

ખૂબ ખૂબ શુભકામનાઓ સહ,

સ્વાધ્યાયકાર્ય વિભાગ

અગત્યની સૂચનાઓ

- સ્વાધ્યાયકાર્ય જમા કરાવતી વખતે તેની રસીદ લેવી ફરજિયાત છે. જેથી ભવિષ્યમાં સ્વાધ્યાયકાર્યને લગતી કોઈ પૂછપરછ કરવી હોય તેના ઉકેલમાં રસીદ રજૂ કરી શકાય.
- ડિપ્લોમા અભ્યાસક્રમના સ્વાધ્યાયકાર્યમાં પાસ થવા માટે 14 ગુણ લાવવા જરૂરી છે, જો તેનાથી ઓછા ગુણ હોય તો તે સ્વાધ્યાયકાર્યમાં વિદ્યાર્થી નપાસ માનવામાં આવશે, અને તે સ્વાધ્યાયકાર્ય નવા સત્રનું મેળવીને ફરીથી લખવાનું રહેશે.
- સ્વાધ્યાયકાર્યના ગુણ વગર ફાઈનલ માર્કશીટ મેળવી શકાશે નહીં.
- લખેલા સ્વાધ્યાયકાર્ય જમા કરાવતી વખતે તેની સાથે સ્વાધ્યાયકાર્યનું પ્રશ્નપત્ર ફરજિયાત જોડવું.
- આ પછીનું પેજ વિદ્યાર્થીએ પ્રિન્ટ કાઢી તેમાં માંગેલ માહિતી ભરી લખેલા સ્વાધ્યાયકાર્યના પ્રથમ પેજ ઉપર લગાવવું.

ડૉ.બાબાસાહેબ આંબેડકર ઓપન યુનિવર્સિટી
અમદાવાદ

ડિપ્લોમા ઈન સંસ્કૃત લેંગ્વેજ

અભ્યાસક્રમનું નામ :

પાઠ્યક્રમનું નામ :

નોંધણીનંબર : _____

અભ્યાસકેન્દ્રનું નામ : _____

નામ : _____

અભ્યાસકેન્દ્ર કોડ નં. : _____

સરનામું : _____

મોબાઈલ નંબર : _____

ઈ-મેઈલ : _____

વિદ્યાર્થીની સહી : _____

તારીખ : _____

ડૉ.બાબાસાહેબ આંબેડકર ઓપન યુનિવર્સિટી

અમદાવાદ

અભ્યાસક્રમ : ડીપ્લોમા ઇન સંસ્કૃત લેંગ્વેજ

પાઠ્યક્રમ : સંસ્કૃત ભાષા: સ્વરૂપ અને પરિચય

કુલ ગુણ-30

ઉત્તીર્ણ થવાનું ધોરણ-14 ગુણ

વિભાગ-ક નીચે આપેલ પ્રશ્નો જવાબ આશરે 800 શબ્દોમાં આપો. (8X1=8)

1 મહાકવિ કાલિદાસનાં જીવન અને કવનનો સવિસ્તાર પરિચય આપો.

વિભાગ-ખ નીચે આપેલા પ્રશ્નોના જવાબ આશરે 400 શબ્દોમાં આપો. (4X2=8)

1 સંસ્કૃતનું ભાષાકુળ અને ભારત-યુરોપીય ભાષા-પરિવારની શાખાઓ વર્ણવો.

2 કર્તરી, કર્મણી અને ભાવે પ્રયોગ ઉદાહરણ સહિત સમજાવો.

વિભાગ-ગ નીચે આપેલા પ્રશ્નોના જવાબ આશરે 300 શબ્દોમાં આપો. (3X3=9)

1 'આજ્ઞાર્થ' નો પ્રયોગ ઉદાહરણ સહિત વર્ણવો.

2 વિવિધ સંસ્થાઓનાં ધ્યેય વાક્ય તરીકે સ્વીકારાયેલા કોઈ પાંચ સંસ્કૃત વિધાનો/સૂત્રો અર્થ સહિત સમજાવો.

3 પંડિત જગન્નાથની કૃતિ "ભામિનીવિલાસ" નો ટૂંકમાં પરિચય આપો.

વિભાગ-ઘ નીચે આપેલા પ્રશ્નોનાં એક-બે વાક્યોમાં ઉત્તર આપો. (0.5X10=5)

1 જગન્નાથની શાસ્ત્રીય કૃતિઓનાં નામ લખો.

2 દંડી દ્વારા આપવામાં આવેલી 'મુક્તક' ની વ્યાખ્યા લખો.

3 ભર્તૃહરી દ્વારા રચિત શતકોના નામ આપો.

4 માલતીમાધવમાં _____ અંક છે. અને તે _____ પ્રકારનું રૂપક છે.

- 5 ભાષાના અંગો કયા-કયા છે ? નામ આપો.
 - 6 'મૃચ્છકટિકમ્' રૂપકના કોઈ ચાર પાત્રોનાં નામ આપો.
 - 7 વર્ણલોપથી ભાષા-પરિવર્તન સૂચવતા કોઈ ચાર શબ્દોનાં ઉદાહરણ આપો.
 - 8 કોઈ એક ઉચ્ચારાન્ત સ્ત્રીલિંગ શબ્દનાં તૃતીયા અને ચતુર્થી વિભક્તિના રૂપો જણાવો.
 - 9 ભારવીની એકમાત્ર કૃતિ _____ છે. જેમાં _____ સર્ગ અને _____ શ્લોકો છે.
 - 10 શિશુપાલવધના રચૈતા _____ છે. જેમાં _____ સર્ગ છે.
-

ડૉ.બાબાસાહેબ આંબેડકર ઓપન યુનિવર્સિટી

અમદાવાદ

અભ્યાસક્રમ : ડીપ્લોમા ઇન સંસ્કૃત લેંગ્વેજ

પાઠ્યક્રમ : પ્રશિષ્ટ સંસ્કૃત સાહિત્યનો પરિચય

કુલ ગુણ-30

ઉત્તીર્ણ થવાનું ધોરણ-14 ગુણ

વિભાગ-ક નીચે આપેલ પ્રશ્નો જવાબ આશરે 800 શબ્દોમાં આપો. (8X1=8)

1 પંચતંત્રનાં પાંચેય તંત્રોનો કથાસાર ટૂંકમાં જણાવો.

વિભાગ-ખ નીચે આપેલા પ્રશ્નોના જવાબ આશરે 400 શબ્દોમાં આપો. (4X2=8)

1 ઋગ્વેદનું બાહ્ય સ્વરૂપ વર્ણવો.

2 ભારતમાં લૌકિક કથાક્ષેત્રે જૈનધર્માવલંબી કથાઓ પર વિસ્તૃત નોંધ લખો.

વિભાગ-ગ નીચે આપેલા પ્રશ્નોના જવાબ આશરે 300 શબ્દોમાં આપો. (3X3=9)

1 જુદા-જુદા વિદ્વાનોએ 'વેદ'શબ્દ ની વ્યુત્પત્તિ કઈ રીતે દર્શાવી છે ? જણાવો.

2 યજુર્વેદનાં વિષયોનું રસદર્શન કરાવો.

3 "સિંહાસન દ્વાત્રિશિકા" - સિંહાસન બત્રીસી નો પરિચય આપો.

વિભાગ-ઘ નીચેનાં પ્રશ્નોનાં માંગ્યા પ્રમાણે જવાબ આપો.

(0.5X10=5)

1 જૈમિની સૂત્રને મતે 'સામ' એટલે શું ?

2 સામવેદ સંહિતામાં કેટલા મંત્રો છે ? તેનાં વિભાગોનાં નામ કયા-કયા ?

- 3 કઠોપનિષદમાં કેટલા અધ્યાયો છે ? પ્રત્યેક અધ્યાયમાં કેટલી વલ્લીઓ છે ?
- 4 વેદનું યથાર્થ જ્ઞાન મેળવવા માટેનાં છ વિષયો (વેદાંગ) કયા-કયા છે ?
- 5 અથર્વવેદનાં વિવિધ નામ જણાવો.
- 6 જાતક અને અવદાન કથાઓ કોને કહે છે ?
- 7 પંચતંત્રની વાર્તાઓને યુરોપમાં કયા નામથી ઓળખવામાં આવતી હતી ?
- 8 બૃહત્કથાના રચયિતા _____ છે.
- 9 _____ ગ્રંથ વૈદિક શબ્દોની વ્યુત્પત્તિ જણાવવા માટે અત્યંત ઉપયોગી છે.
- 10 “વેદાનાં સામવેદોસ્તિ” કોણે અને કયાં કહ્યું છે ?

ડૉ.બાબાસાહેબ આંબેડકર ઓપન યુનિવર્સિટી

અમદાવાદ

અભ્યાસક્રમ : ડીપ્લોમા ઇન સંસ્કૃત લેંગ્વેજ

પાઠ્યક્રમ : દર્શન સાહિત્ય, ધર્મશાસ્ત્ર અને વ્યાવહારિક વ્યાકરણ

કુલ ગુણ-30

ઉત્તીર્ણ થવાનું ધોરણ-14 ગુણ

વિભાગ-ક નીચે આપેલ પ્રશ્નો જવાબ આશરે 800 શબ્દોમાં આપો. (8X1=8)

1 યાજ્ઞવલ્ક્ય સ્મૃતિ અને પરાશર સ્મૃતિનો પરિચય આપો.

વિભાગ-ખ નીચે આપેલા પ્રશ્નોના જવાબ આશરે 400 શબ્દોમાં આપો. (4X2=8)

1 કપિલમુનિની શિષ્યપરંપરા વિશે નોંધ લખો.

2 સંબંધક ભૂતકૃદંત અને હેત્વર્થકૃદંતનો ઉપયોગ ઉદાહરણો દ્વારા સમજાવો.

વિભાગ-ગ નીચે આપેલા પ્રશ્નોના જવાબ આશરે 300 શબ્દોમાં આપો. (3X3=9)

1 વૃદ્ધિસંધિની સમજ ઉદાહરણો દ્વારા આપો.

2 ષષ્ટી તત્પુરુષ સમાસ ઉદાહરણો સાથે સમજાવો.

3 બહુવ્રીહિ અને કર્મધારય સમાસ વચ્ચેનો ભેદ ઉદાહરણો દ્વારા સમજાવો.

વિભાગ-ઘ ખાલી જગ્યા પૂરો.

(0.5X10=5)

1 ભારતીય દર્શનોમાં _____ આસ્તિક અને _____ નાસ્તિક દર્શનો છે.

2 બૌદ્ધ દર્શનનાં પ્રવર્તક _____ છે.

- 3 વિદ્વાનોને મતે ઈશ્વરકૃષ્ણનો સમય _____ છે.
- 4 ન્યાય દર્શનમાં સ્વીકૃત _____, _____ અને _____ આ ત્રણ પદાર્થોનું પારિભાષિક નામ કથા છે.
- 5 ન્યાયભાષ્યકાર વાત્સ્યાયનનું બીજું નામ _____ છે.
- 6 પૂર્વમીમાંસા સૂત્રોનાં પ્રવર્તક _____ છે.
- 7 મહર્ષિ પાણિનિનો સમય _____ માનવામાં આવે છે.
- 8 પ્રક્રિયાકૌમુદી ગ્રંથના રચયિતા _____ છે.
- 9 પઠતિ- ક્રિયાપદનું પ્રેરકરૂપ _____ છે.
- 10 તવ્યત્, તવ્ય, અનીયર - પ્રત્યયો _____ કૃદંતમાં પ્રયોજાય છે.

ડૉ.બાબાસાહેબ આંબેડકર ઓપન યુનિવર્સિટી

અમદાવાદ

અભ્યાસક્રમ : ડીપ્લોમા ઇન સંસ્કૃત લેંગ્વેજ

પાઠ્યક્રમ : સંસ્કૃત કાવ્યવિવેચન અને ગુજરાતનું સંસ્કૃત સાહિત્યમાં પ્રદાન

કુલ ગુણ-30

ઉત્તીર્ણ થવાનું ધોરણ-14 ગુણ

વિભાગ-ક નીચે આપેલ પ્રશ્નો જવાબ આશરે 800 શબ્દોમાં આપો. (8X1=8)

1 કાવ્યના હેતુઓ અંગે વિવિધ વિદ્વાનોનાં મત જણાવો.

વિભાગ-ખ નીચે આપેલા પ્રશ્નોના જવાબ આશરે 400 શબ્દોમાં આપો. (4X2=8)

1 આલંકારિકોએ આપેલું કાવ્ય સુંદરી રૂપક સમજાવો.

2 મહાકવિ માઘનો ટૂંકમાં પરિચય આપો.

વિભાગ-ગ નીચે આપેલા પ્રશ્નોના જવાબ આશરે 300 શબ્દોમાં આપો. (3X3=9)

1 સોમેશ્વરનાં “કીર્તિકોમુદી” મહાકાવ્યનો પરિચય આપો.

2 ગુજરાતનાં ઐતિહાસિક કાલખંડો જણાવો.

3 સ્વામીશ્રી ભગવદાચાર્યજીનાં ત્રણ મહાકાવ્યોનો ટૂંકમાં પરિચય આપો.

વિભાગ-ઘ ખાલી જગ્યા પૂરો.

(0.5X10=5)

1 ‘સંયોગિતા સ્વયંવર’ પ્રણયનાટકનાં રચયિતા _____ છે.

2 સોલકીકાળમાં મૂળ ‘ગૂર્જર’ નામ _____ પ્રદેશ માટે પ્રયોજાતું હતું.

3 આચાર્ય બાલચંદ્ર સુરિ _____ ના શિષ્ય હતા.

4 ‘લલિતવિગ્રહરાજ’ ની રચના બારમી સદીનાં ઉત્તરાર્ધમાં _____ દ્વારા થઈ.

5 કાવ્યપ્રકાશનાં રચયિતા _____ છે.

- 6 “શરીર” તાવદિઘર્થવ્યવચ્છિન્ના પદાવલી”-કાવ્યની આ વ્યાખ્યા _____ એ આપેલી છે.
- 7 કેરિટ દ્વારા સૌન્દર્ય વિશેનાં મતોની ચર્ચા પોતાના _____ પુસ્તકમાં કરેલી છે.
- 8 નાટ્યશાસ્ત્રના રચયિતા _____ છે.
- 9 આનંદવર્ધન ‘ધ્વનિ’ ને કાવ્યનો _____ માને છે.
- 10 ‘રસગંગાધર’ ના રચયિતા _____ છે.